# Jak użyć trzech wariantów

Rekomendacja: plansza 2 jako główny materiał zarządu, plansza 1 do kwalifikacji klienta, plansza 3 do wyjaśnienia transakcji. Każda przedstawia ten sam model z innej perspektywy. A2 jest formatem do wspólnej pracy; A3 do dokumentów posiedzenia.

| Wariant | Pytanie, na które odpowiada | Efekt spotkania |
|---|---|---|
| 1. Mapa decyzji | Czy gospodarstwo nadaje się do projektu i jaki produkt sprzedać? | Wybrana ścieżka: 499 kW, biometan albo uzupełnienie / STOP. |
| 2. Bramki inwestycyjne | Co już mamy, czego brakuje i kto uruchamia kapitał? | Bieżąca bramka, dokument do dostarczenia, właściciel zadania, termin. |
| 3. Model SPV i wykupu | Kto finansuje, kto kontroluje i jak klient przejmuje udziały? | Założenia term sheet, dzierżawy, finansowania i opcji wykupu. |

## Scenariusz prezentacji: 12–15 minut

1. Pokaż cel: samodzielnie opłacalny etap 499 kW lub od razu biometan.
2. Przejdź mapę gospodarstwa i wskaż brakujące dowody.
3. Na planszy 2 zaznacz aktualną bramkę i warunki następnej decyzji.
4. Na planszy 3 wyjaśnij własność, kapitał i wykup.
5. Zakończ decyzją: kontynuuj, wstrzymaj do uzupełnienia albo zakończ analizę.

## Zasada statusu

TAK / komplet: istnieje aktualny dokument i akceptacja właściciela bramki. WSTRZYMAJ: brakuje dowodu lub akceptacji. STOP: brak rozwiązania w akceptowalnym koszcie i terminie. Wypełnienie formularza albo deklaracja klienta nie oznacza przejścia bramki. Kolory plansz oznaczają rodzaj elementu, nie rzeczywisty status projektu.

## Co zarząd ma zatwierdzić

Dwustopniową zgodę funduszu G2/G3; limit kosztów przygotowania; listę dokumentów zamknięcia; budowę bez uzależnienia od nieprzyznanej dotacji; zasadę osobnej decyzji dla 1 MW lub zmiany na biometan; mechanizm wyceny i wykupu udziałów.

## Zakres i założenia

To wzorzec procesu dla Polski, sprawdzony na 02.11.2026. Nie zawiera danych konkretnego gospodarstwa, ofert wykonawczych ani potwierdzonego zobowiązania funduszu. „100% finansowania” oznacza docelowo cały uzgodniony budżet: przygotowanie, budowę, rezerwy, VAT wymagający finansowania i kapitał obrotowy. Płatnika wczesnych badań ustala się osobno.

# Warunki, które zmieniają kolejność działań

## 499 kW to punkt startowy, nie pełne zwolnienie z formalności [1, 2]

Wyłączenia w § 3 ust. 1 pkt 47 i 82 rozporządzenia środowiskowego dotyczą określonych instalacji biogazu rolniczego do 0,5 MW lub równoważnej produkcji gazu. Trzeba zbadać pozostałe przesłanki, m.in. powierzchnię przekształcenia, infrastrukturę, odpady i oddziaływanie na obszary chronione. Moc zainstalowana to nie moc eksportowana do sieci. Ograniczenie eksportu do 499 kW nie zmienia automatycznie kwalifikacji większej instalacji.

## Cel 1 MW ujawniamy na początku [2]

Przedsięwzięcia powiązane technologicznie kwalifikuje się jako jedno. Dlatego nie wolno przyjąć schematu „zaczynamy 499 kW, a DŚU załatwimy później” jako uniwersalnej reguły. Rekomendowana ścieżka przy znanym docelowym układzie: kwalifikacja całości i wymagana DŚU przed decyzjami realizacyjnymi, a budowa może być etapowana.

Równoległa procedura dla późniejszej rozbudowy jest opcją tylko wtedy, gdy etap I został prawidłowo zakwalifikowany i może legalnie powstać samodzielnie. DŚU dla rozbudowy nie naprawia braku wymaganej decyzji dla rozpoczętego etapu I. DŚU nie zawsze oznacza obowiązek pełnego raportu OOŚ; zakres postępowania wynika z kwalifikacji i rozstrzygnięć organu.

## SPV funduszu: odrębnie badać uproszczenia i dofinansowanie [3–5]

Dzierżawa od rolnika i użycie rolniczych substratów nie nadają automatycznie statusu podmiotu uprawnionego. Należy zbadać działalność SPV, strukturę udziałową, źródła wsadu i warunki ustawy. Jeśli brak podstaw do uproszczeń, stosujemy ścieżkę ogólną. Uprawnienie do uproszczeń oraz status beneficjenta NFOŚiGW to dwa odrębne testy.

## Planowanie: sprawdzenie rzeczywistego stanu w gminie [3]

Zebrać MPZP i jego ustalenia; przy jego braku ocenić możliwość WZ według aktualnych przepisów, planu ogólnego i reguł przejściowych. Nie zakładać, że grunt rolny zawsze dopuszcza biogazownię. Nie traktować historycznych uproszczeń i ustawowych terminów jako gwarantowanego harmonogramu.

## Brak przyłącza energetycznego uruchamia analizę biometanu [6]

Biometan wymaga odrębnej technologii, bilansu energii, pozwoleń i sprzedaży. Operator gazowy bada m.in. możliwość odbioru. Alternatywą do sieci jest kontraktowany odbiór bio-CNG lub bio-LNG z logistyką. Brak możliwości sprzedaży energii nie dowodzi opłacalności biometanu. Wybór może nastąpić od razu w G1.

Wniosek do modelu: etap 499 kW musi bronić się bez pewności rozbudowy; wariant biometanu musi bronić się bez założenia automatycznego dostępu do sieci.

# Co zbieramy od klienta i zespołu

| Obszar / właściciel | Dowód wymagany przed G2–G3 |
|---|---|
| Substraty / technolog + klient | Zestawienie t/rok i t/dobę, sezonowość, pochodzenie i status prawny; sucha masa, masa organiczna, badanie uzysku metanu, inhibitory; ceny, transport, magazynowanie; umowy dostaw i wariant utraty największego dostawcy. |
| Poferment / technolog | Bilans masy, azotu i magazynów; odbiorcy i areał zagospodarowania; transport, koszt, terminy aplikacji; właściwy status produktu lub odpadu. Nie zakładać, że cały poferment odbierze gospodarstwo. |
| Działka / prawnik + projektant | KW, tytuł prawny, współwłaściciele i obciążenia; mapa, geotechnika, dostęp do drogi, woda i media; sąsiedztwo, powódź, ochrona przyrody, miejsce na rozbudowę; warunki dzierżawy i zabezpieczeń. |
| Plan i środowisko / projektant | MPZP / wykonalna WZ, kwalifikacja całego zamierzenia; DŚU, jeżeli wymagana; właściwa kolejność zgód; odory, hałas, transport, emisje; uzgodnienia wodne, odpadowe, weterynaryjne i ochrony gruntów, gdy dotyczą. |
| Prąd i ciepło / energetyk | Warunki i umowa przyłączenia, koszt i termin; moc zainstalowana / eksport / pobór; bilans potrzeb własnych; umowa sprzedaży, ryzyko ograniczeń; realny odbiorca ciepła i koszt jego dostarczenia. |
| Biometan / technolog + handel | Nm³/h, MWh/rok i parametry jakości; upgrading, odzysk i straty metanu; sprężanie lub skraplanie; chłonność sieci i umowa operatora albo odbiór drogowy; kontrakt ceny, ilości i jakości; energia procesowa. |
| Technika / projektant + EPC | Koncepcja, bilanse, fermentory, magazyny, oczyszczanie, pochodnia, zabezpieczenia i strefy ATEX; projekt budowlany, PnB; oferty z zakresem i wyłączeniami; gwarancje terminów i osiągów. |
| Finanse / analityk + fundusz | Model przepływów, CAPEX/OPEX, podatki, VAT, rezerwy, term sheet, źródła kapitału i spłaty; testy wrażliwości; analiza zdolności klienta do wykupu; warunki pomocy i kumulacji. |
| Eksploatacja / operator | Operator, plan serwisu, części i remontów, ubezpieczenie; odbiory i legalne użytkowanie; wpis KOWR dla właściwej działalności, umowy sprzedaży i rozliczeń; monitoring wyników. [7] |

Dla każdego dokumentu zapisujemy: wersję i datę, źródło, ważność, właściciela, status oraz najbliższe działanie. Braków nie oznaczamy jako „spełnione warunkowo”, jeśli blokują budowę.

# CAPEX / OPEX i warunki decyzji funduszu

## Dwa poziomy modelu

G2: koncepcja i porównywalne oferty budżetowe z rezerwą; identyfikacja ryzyk i limit przygotowania. G3: zakres zakontraktowany, harmonogram płatności, aktualny koszt zakończenia, zabezpieczone źródła finansowania i dokumenty przychodowe. Brak kwot w tym wzorcu jest celowy: moc 499 kW sama nie wyznacza kosztu inwestycji.

| CAPEX / nakłady | OPEX / koszty utrzymania |
|---|---|
| Przygotowanie, badania, projekt i pozwolenia; przygotowanie terenu i drogi; fermentacja, magazyny wsadu i pofermentu; CHP albo upgrading; przyłącze, stacja, media, ciepło; sprężanie / skraplanie, jeżeli potrzebne; nadzór, rozruch, rezerwa wykonawcza. | Zakup i dowóz wsadu; prąd i ciepło procesowe; personel; serwis i remonty; materiały, odsiarczanie, woda i analityka; poferment i odpady; dzierżawa, podatki lokalne i ubezpieczenie; bilansowanie, sieć, logistyka gazu; koszty administracyjne. |

## Model gotówki: czego nie wolno pominąć

Miesięczny przepływ w budowie i rozruchu oraz roczny w okresie finansowania. Oddzielić produkcję brutto, zużycie własne i sprzedaż netto. Przychody z ciepła, opłat za przyjęcie wsadu, pofermentu lub CO2 przyjmować tylko z uzasadnieniem i kosztami ich uzyskania. VAT, kapitał obrotowy, odsetki w budowie, duże remonty i rezerwy wymagają finansowania poza samą ofertą technologiczną.

## Proponowana polityka inwestycyjna do zatwierdzenia

1. Dodatnia wartość projektu przy stopie wymaganej przez fundusz; docelową IRR ustala komitet, nie niniejszy diagram.
2. Przy długu: proponowany minimalny DSCR w wariancie bazowym 1,30; w uzgodnionym wariancie stresowym co najmniej 1,00. To propozycja wewnętrzna, nie wymóg prawny ani deklaracja banku.
3. Warianty stresowe: cena sprzedaży -20%, koszt wsadu +20%, CAPEX +15%, produkcja -10% oraz rozruch opóźniony o 6 miesięcy; osobno i w uzgodnionym scenariuszu łącznym.
4. Rezerwa pokrywa ujemną gotówkę i koszt do zakończenia; nie zakładamy, że przyszła dotacja zamknie lukę.
5. Pozytywne badanie techniczne, prawne i podatkowe; akceptacja warunków wykupu.

DSCR = gotówka dostępna na obsługę długu / wymagane raty kapitałowe i odsetki w danym okresie. Przy finansowaniu wyłącznie udziałowym nie ma wskaźnika DSCR do tego kapitału: badamy wolną gotówkę, płynność i zwrot funduszu.

## Transze budowy i zmiany

Przykładowe kamienie: gotowość placu i projekt wykonawczy; odbiór robót ziemnych i zbiorników; dostawa technologii; zakończenie montażu i mediów; rozruch; test gwarantowanych parametrów. Kwoty i zatrzymania określa umowa. Wypłata po potwierdzeniu postępu i aktualizacji kosztu do zakończenia, nie tylko na podstawie faktury.

# Finansowanie, wsparcie i wykup

## Plan bazowy: fundusz + SPV

Fundusz posiada 100% udziałów i zapewnia uzgodniony kapitał projektu, np. wkład udziałowy i pożyczkę wspólnika. Spłata tej pożyczki oraz zakup udziałów przez klienta to różne czynności. Term sheet powinien obejmować limit kapitału, wymaganą stopę zwrotu, formułę ceny, opcję zakupu, wcześniejszy wykup, raty, opóźnienia, dodatkowy CAPEX i sposób rozstrzygania sporów.

Dzierżawa powinna zapewniać czas eksploatacji i spłaty, prawo do robót, dostęp, cesję / prawa interwencji finansującego, zasady nakładów i rozwiązania. Budynki trwale związane z gruntem co do zasady są jego częścią: sama dzierżawa nie przesądza, że SPV jest właścicielem wszystkich obiektów. Konstrukcję zabezpieczeń i rozliczeń musi zamknąć badanie prawne. [9]

## Opcja NFOŚiGW: osobna bramka przed rozpoczęciem [4, 5]

Program „Energia dla wsi” przewiduje dotację i/lub pożyczkę. Dla odpowiednich instalacji biogazowych dotacja wynosi do 45% kosztów kwalifikowanych, z możliwym zwiększeniem do 55% dla średnich i 65% dla mikro/małych przedsiębiorców. Pożyczka może obejmować do 100% kosztów kwalifikowanych; tych limitów nie sumuje się do nadfinansowania tych samych kosztów. Status MŚP bada się z powiązaniami właścicielskimi. [4]

Beneficjentem może być m.in. uprawniony rolnik z co najmniej 12 miesiącami działalności albo właściwa spółdzielnia / jej członek. Nowa SPV funduszu nie uzyskuje tego statusu przez samą dzierżawę. Dla ścieżki rolnika zakres biogazowy obejmuje wysokosprawną kogenerację do 1 MW elektrycznego. Samodzielnej biometanowni nie należy automatycznie przypisywać do tego naboru. [5]

Przed wiążącym zamówieniem urządzeń lub robotami sprawdzamy moment rozpoczęcia i składamy wniosek. Następnie: decyzja, umowa, kwalifikowalność, trwałość i kumulacja wsparcia. Złożenie wniosku nie gwarantuje finansowania. Nie zakładamy, że późniejszy wniosek zwróci funduszowi koszt już rozpoczętego zakresu. [4]

## Bank lub raty: co musi się domknąć

Bank: stabilne wyniki, kontrakty, zabezpieczenia, zdolność do obsługi długu i zgody. Ustalić kredytobiorcę i dopuszczalny cel: refinansowanie długu SPV i finansowanie ceny udziałów mogą wymagać różnych rozwiązań.
Raty klienta: realna zdolność płatnicza, cena i odsetki / wynagrodzenie, terminy, zabezpieczenia i skutki niewykonania. Przy 100% udziałów funduszu klient nie ma automatycznego prawa do dywidendy SPV.

## Wsparcie przychodów jest odrębną decyzją [8]

Nie mylić dotacji inwestycyjnej z FIT/FIP lub kontraktem sprzedaży. URE wskazuje limity budżetowe i horyzont obowiązywania obecnych systemów do końca czerwca 2027 r. Dostęp do wsparcia, termin uruchomienia, cena i zasady kumulacji wymagają osobnego sprawdzenia. Do modelu nie wpisujemy nieuzyskanego wsparcia jako pewnego przychodu.

# Źródła i słownik do plansz

[1] Kwalifikacja środowiskowa — Rozporządzenie RM z 10.09.2019, § 3 ust. 1 pkt 47, 54 i 82 oraz zasady zmian. Sprawdzono zmiany: 2022/1071, 2023/1724, 2026/706 i 2026/1185. Otwórz źródło

[2] Całość zamierzenia i kolejność decyzji — Ustawa OOŚ: art. 3 ust. 1 pkt 13, art. 71–72 i art. 96; tekst ujednolicony, stan opracowania 11.09.2026. Otwórz źródło

[3] Uproszczenia dla biogazowni rolniczych — Ustawa z 13.07.2023, zwłaszcza art. 3–4; tekst ujednolicony z uwzględnieniem Dz.U. 2026 poz. 52 i 781. Otwórz źródło

[4] Program priorytetowy Energia dla wsi — Załącznik do III naboru: intensywność, moment rozpoczęcia, beneficjenci, zakres i warunki. Otwórz źródło

[5] Nabór 2026 i wyczerpanie alokacji — Oficjalne ogłoszenie NFOŚiGW oraz komunikat z 02.10.2026; odczyt 02.11.2026. Otwórz źródło

[6] Przyłączenie biometanowni — PSG, grupa C: warunki przyłączenia, umowa, porozumienie o współpracy, uruchomienie odbioru. Otwórz źródło

[7] Działalność regulowana — KOWR: wytwórcy biogazu rolniczego, energii z niego oraz biometanu z biogazu rolniczego. Otwórz źródło

[8] Limity i horyzont FIT/FIP — URE: informacja dotycząca limitów wsparcia dla energii elektrycznej i biometanu. Otwórz źródło

[9] Własność obiektów a grunt — Kodeks cywilny, w szczególności art. 48; aktualny tekst jednolity Dz.U. 2026 poz. 795. Otwórz źródło

## Skróty

SPV — spółka celowa projektu. CAPEX — nakłady inwestycyjne. OPEX — koszty operacyjne. CHP — kogeneracja energii elektrycznej i ciepła. DŚU — decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach. OOŚ — ocena oddziaływania na środowisko. MPZP / WZ — miejscowy plan / warunki zabudowy. PnB — pozwolenie na budowę. OSD — operator systemu dystrybucyjnego. EPC — projektowanie, dostawy i budowa. O&M — eksploatacja i utrzymanie. IRR — wewnętrzna stopa zwrotu. Term sheet — uzgodnione główne warunki transakcji. Step-in — prawo interwencji finansującego. Nm³ — metr sześcienny gazu w określonych warunkach normalnych; podstawę przeliczenia ustala się w projekcie i umowie.

Numerowane bramki i progi finansowe są autorską propozycją organizacji procesu. Schemat nie ustala harmonogramu konkretnej inwestycji ani nie potwierdza jej uprawnień do pomocy.